

Sygn. akt II CKN 91/98

W Y R O K

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 1998 r.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna,
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - J. Gudowski

Sędziowie: SN - M. Kocon (spraw.)

SN - Cz. Żuławska

Protokółant: B. Gruszka

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 1998 r.
na rozprawie sprawy z powództwa "C.", SA w S.,
przeciwko R. B.
o zapłatę,
na skutek kasacji pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 7 listopada 1997 r., sygn. akt I ACa [...],

oddala kasację.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K., w dniu 14 maja 1996 r., wydał nakaz zapłaty przeciwko P. B. i R. B., tworzącym spółkę cywilną, solidarnie na kwotę 190.679,56 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami.

Pozwany R. B. zgłosił zarzuty przeciwko temu nakazowi, a wśród nich - zarzut, że nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki z tytułu ceny dostarczonych jej przez powódkę towarów po dniu 30 lipca 1994 r., gdyż z tym dniem wystąpił z spółki na mocy "porozumienia wspólników z dnia 26 lipca 1994 r".

Sąd Wojewódzki w K., wyrokiem z dnia 8 lipca 1997 r., uchylił nakaz zapłaty jedynie odnośnie do 10.293, 78 zł z odsetkami od tej kwoty, i w tym zakresie powództwo oddalił.

Według poczynionych przez Sąd Wojewódzki ustaleń, w dniu 26 lipca 1994 r. pozwani wspólnicy spółki cywilnej "W.", prowadzący w tej formie przedsiębiorstwo handlu hurtowego mięsem, wędlinami, rybami oraz drobiem, zawarli "porozumienie", że pozwany R. B. ustępuje z spółki z dniem 31 lipca 1994 r., i że od dnia 30 lipca przestaje odpowiadać za jej zobowiązania powstałe w okresie od dnia 26 października 1993 r. do dnia 30 lipca 1994 r. Pozwany R. B. jednakże prowadził dotychczasową działalność gospodarczą, w ramach tworzonej spółki z P. B., jeszcze w dniu 17 sierpnia 1997 r., kiedy była kolejna dostawa towaru na kwotę 3.489,88 zł. Dopiero w dniu 24 sierpnia 1994 r. została zgłoszona zmiana wpisu w ewidencji działalności gospodarczej, dotycząca m. in. wykreślenia tego pozwanego z ewidencji, i wpisania w jego miejsce M. B.. Powódka nie była poinformowana o jakoby wcześniejszym jego ustąpieniu z spółki. W tym stanie faktycznym Sąd Wojewódzki uznał, że pozwany R. B. wobec powódki skutecznie zwolnił się z zobowiązań spółki dopiero z chwilą ujawnienia jego ustąpienia z tej spółki w ewidencji działalności gospodarczej, i dlatego utrzymał w mocy nakaz, na podstawie którego miał również zapłacić, solidarnie z dotychczasowym wspólnikiem, należność z tytułu ceny towaru dostarczonego w dniu 17 sierpnia 1994 r.

Zarówno ustalenia Sądu Wojewódzkiego, jak i jego rozważania prawne zostały przez Sąd Apelacyjny uznane za prawidłowe, toteż apelacja pozwanego R. B., podnosząca zarzut nieważności postępowania oraz naruszenia prawa

maturalnego, została wyrokiem z dnia 7 listopada 1997 r. oddalona.

Pełnomocnik pozwanego w kasacji - opartej na obu podstawach z art. 393¹ k.p.c. - zarzucił naruszenie art. 479², 479⁷ k.p.c. oraz art. 864, 869 § 2 k.c., i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku, a także wyroku Sądu I instancji oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Rozpoznając sprawę w przytoczonych granicach kasacji (art. 393¹¹k.p.c.), Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Autor kasacji błędnie upatruje nieważności postępowania przed Sądem I instancji w tym, że pozwany przez ustąpienie z spółki utracił status podmiotu gospodarczego /status wspólnika spółki cywilnej/, a tym samym zdolność sądową w postępowaniu przed sądem gospodarczym.

Otóż, utrata przez osobę fizyczną statusu podmiotu gospodarczego nie zbiega się z brakiem zdolności sądowej (art. 64 § 1 k.p.c.). Ustawowe bowiem dopuszczenie osoby fizycznej do uczestnictwa w obrocie gospodarczym powoduje, że podejmując prowadzenie działalności gospodarczej nabywa ona status podmiotu gospodarczego. Zaprzestanie przeto prowadzenia tejże działalności równoznaczne jest z utratą tego statusu, w żadnym jednak razie nie pozbawia tej osoby zdolności sądowej. Sprawa z jej udziałem wprawdzie powinna być rozpoznana jako zwykła sprawa cywilna, a nie według przepisów postępowania w sprawach gospodarczych, jednakowoż, jak to Sąd Najwyższy już wielokrotnie wyjaśnił [por. np. wyrok z dnia 7 czerwca 1991 r. (I CR 68/90) nie publ., postanowienie z dnia 21 sierpnia 1990 r. (II CZ 160/90) OSN CP 1991, z. 8-9, poz. 115], rozpoznanie w pierwszej instancji sprawy z zakresu prawa cywilnego przez sąd gospodarczy nie powoduje nieważności postępowania, nie jest też samo przez się uchybieniem procesowym mającym wpływ na wynik sprawy, chyba że naruszenie przepisów o postępowaniu wywołało skutek nieważności lub miało wpływ na wynik sprawy. W niniejszej sprawie takiego naruszenia przez Sąd I instancji przepisów o postępowaniu, a w szczególności skutkującego nieważnością postępowania, niepodobna się dopatrzeć.

Zarzucając naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 864 k.c. autor kasacji pomija wiążące Sąd Najwyższy ustalenie faktyczne tego Sądu, a mianowicie, że pozwany R. B. prowadził działalność gospodarczą w ramach tworzonej z P. B. spółki cywilnej do dnia 24 sierpnia 1994 r., i że dopiero tego dnia ustał stosunek spółki. Innymi słowy, że dopiero w dniu 24 sierpnia 1994 r. doszło do wstąpienia M. B.

do spółki z równoczesnym ustąpieniem pozwanego R. B. i przekazaniem przez niego swoich udziałów pozostającym w spółce P. B. i M. B., którzy przejęli dotychczasowe aktywa i pasywa spółki. Na gruncie zaś tego ustalenia trafne jest wywiedzione z art. 864 k.c. zapatrywanie Sądu Apelacyjnego, prowadzące do oddalenia apelacji pozwanego R. B. odnośnie do kwoty 3.489,88 zł, że umowne wyłączenie jego odpowiedzialności za zobowiązania spółki sprzed daty ustąpienia z spółki, to jest sprzed 24 sierpnia 1994 r., jest nieskuteczne wobec powódki. Stosownie bowiem do art. 864 k.c. wspólnik odpowiada osobistym majątkiem za zobowiązania spółki nawet w wypadku zwolnienia jego w umowie spółki od udziału w stratach.

Nie podlegał przez Sąd Najwyższy rozpoznaniu ujęty ogólnikowo zarzut naruszenia art. 869 § 2 k.c., jako nie odpowiadający wymogom z art. 393³ k.p.c. Autor kasacji bowiem nie wskazał, zgodnie z wymogami art. 393³ k.p.c., w czym upatruje jego błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania przez Sąd Apelacyjny.

Z tych względów na podstawie art. 393¹² k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku.

aw

db